

Saimaannorppa-LIFE Yhteisin voimin saimaannorpan apuna

www.metsa.fi/saimaannorppalife
LAYMAN'S REPORT

Saimaannorppa-LIFE (LIFE12NAT/FI/000367) oli vuosina 2013-2018 toteutettu Euroopan Unionin rahoittama LIFE-hanke.

Hanketta koordinoi Metsähallituksen Luontopalvelut. Kumppaneita olivat Etelä-Savon ELY-keskus, Itä-Suomen yliopisto, Luonnonvarakeskus, Suomen luonnonsuojeluliitto, WWF Suomi, Suomen Vapaa-ajankalastajien keskusjärjestö sekä Turun yliopisto.

Hankkeen budjetti oli 5,26 miljoonaa euroa, josta EU-rahoituksen osuus oli 3,95 miljoonaa euroa. Osarahoittajina toimivat ympäristöministeriö, Raija ja Ossi Tuuliaisien säätiö sekä Nestorisäätiö.

LIFE on Euroopan Unionin ympäristö- ja luonnonsuojeluhankkeiden rahoitusväline, jonka avulla tuetaan EU:n ympäristöpolitiikan toimeenpanoa.

www.metsa.fi/saimaannorppalife

.....

Kannen kuva: Mervi Kunnasranta

Teksti ja toimitus: Meri-Hilkka Mäkelä,
Tiina Hakkarainen, Arto Ustinov, Sirpa Peltonen
Piirokset: Juha Ilkka, Tupu Vuorinen s. 4.

Ulkoasu ja taitto: Juha Ilkka
Metsähallitus 9/2018.
Erweko Oy, 1 000 kpl.

Saimaannorppa-LIFE Yhteisin voimin saimaannorpan apuna

Saimaannorppa (*Pusa hispida saimensis*) on yksi maailman harvinaisimmista hylkeistä. Niitä elää Saimaalla – ja koko maailmassa – vain noin 400 yksilöä. Saimaannorppa-LIFE oli EU-rahoitteinen hanke, jonka tavoitteena oli edistää saimaannorpan suojelua lähestymällä suojelukysymyksiä monipuolisesti eri näkökulmista ja hakemalla ratkaisuja yhteistyössä useiden eri kumppanien kanssa.

Hanke toteutti ympäristöministeriön johdolla laajapohjaisessa sidosryhmäyhteistyössä vuonna 2011 valmistunutta saimaannorpan suojelun strategiaa ja toimenpidesuunnitelmaa. Strategian päivitystyössä vuonna 2017 suojelutoimenpiteiden suunnittelussa ja oikeassa kohdentamisessa hyödynnettiin merkittävästi uutta, Saimaannorppa-LIFE -hankkeessa tuotettua tutkimustietoa.

Layman's report -esite kertoo, mitä Saimaannorppa-LIFE -hankkeessa tehtiin ja miten viisivuotisen hankkeen yhteiset ponnistelut vaikuttivat uhanalaisen saimaannorpan elämään ja elinolosuhteisiin. Hankkeen toimenpiteitä esitellään kytkien ne osaksi saimaannorpan elämän vuodenkiertoa. Saimaannorpan näkövinkkelistä toimintaa tarkastelee Terttu, Haukivedellä vuonna 2008 syntynyt norppanaaras.

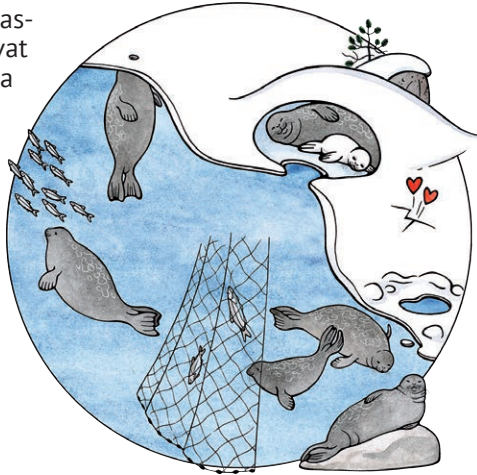
Terttu, Phs014*

- syntyi Haukivedellä vuonna 2008.
- oli kuuttina telemetria-seurannassa, jonka avulla selvitettiin kuuttien liikkumisalueiden laajuutta. Aineistoa hyödynnettiin määriteltäessä tarvittavia verkkokalastusrajitusalueita.
- on elänyt tähänastisen elämänsä oletettavasti Linnansaaren kansallispuiston alueella, jolla se on havaittu säännöllisesti lähes vuosittain.
- on synnyttänyt kuutin ainakin vuosina 2015, 2016 ja 2017. Kuuteista viimeisin, Kaisla Phs322 syntyi apukinoksen ja keinopesän yhdistelmään.
- on tavattu samalla makuupaikalla yhdessä uros Pasi Phs022:n kanssa.

**Jokainen saimaannorppayksilö pystytään tunnistamaan sen yksilöllisen turkkikuvioinnin avulla. Tunnistetut norpat saavat Phs-alkuisen tunnuksen. Niiden kuvat löytyvät sivustolta norppagalleria.wwf.fi.*

Syksyllä norppa vantroituu

Syksyllä norpat kalastelevat ja kasvattavat rasvakerrosta talvea varten. Norppa käyttää ravinnokseen parvissa liikkuvia pienehköjä kaloja, kuten kuoreita, kiiskiä, ahvenia, muikkuja ja särkiä.

Kesällä norppa kohtaa vaaroja

Itsenäistä elämää aloitellessaan nuori norppa on suurimmassa vaarassa takertua kalaverkkoon tai joutua katiskaan. Norpille vaarallisten kalanpyydysten käyttöä on rajoitettu Saimaalla.

Kesän alussa norppa vaihtaa karvaansa

Aikuisten saimaanorppien karvanvaihto aika on toukokuun puolivälistä kesäkuun alkuun. Silloin ne makailevat rantakivillä jopa ympäri vuorokauden.

Loppukevällä kuutti lähtee

Toukokuun puolivälissä emo vieroittaa kuutin, joka aloittaa itsenäisen elämän.

Talvinen lumipesä antaa suojaa

Talvella norppa pysyy ihmissilmältä piilossa. Se pitää auki hengitysavantoja ja nousee silloin tällöin lepäämään rantakinokseen kaivamaansa lumiluolaan.

Kevättalvella kuutti syntyy

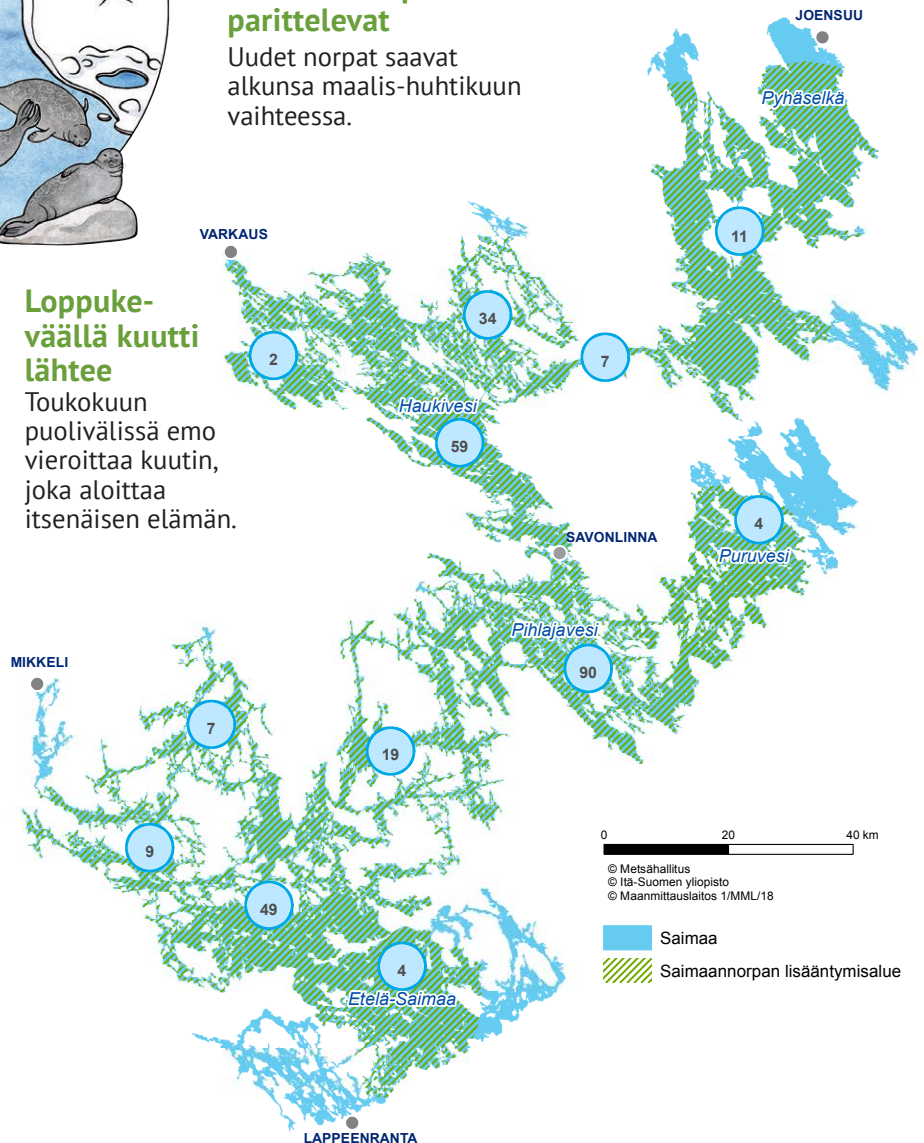
Nestorinpäivän aikoihin (26.2.) norppaemo synnyttää lumipesän suojiin poikasen eli kuutin. Tuolloin emo ja kuutti kaipaavat imetyrauhaa ja ovat herkimmillään häiriöille.

Keväällä norpat parittelevat

Uudet norpat saavat alkunsa maaliskuuhuhtikuun vaihteessa.

Norpan vuosi

SAIMAANNORPAN NYKYINEN lisääntymisalue. Numerot kertovat pääosin vapaaehtoisvoimin kolattujen apukinosten määrän alueittain vuonna 2018, jolloin lumiolosuhteet näyttivät ennen pesintää heikoilta koko Saimaalla.

Talvella norppa lisääntyy ja kaipaa rauhaa

Apukinoksia ja keinopesiä kuuttien suojaksi

Runsasluminen talvi on saimaanorpan pesinnän onnistumisen ehto. Emo synnyttää ja imettää kuuttia lumikinokseen kaivamassaan pesässä. Myös aikuiset norpat lepäävät talvella lumipesien suojassa. Ilmastonmuutos leudompine talvineen on norpalle merkittävä uhkatekijä. Ilman pesän

suojaa helmi-maaliskuussa syntyvä kuutti on alttiina kylmetymiselle, pedoille ja häiriöille.

Saimaannorppa-LIFE -hankkeessa kehitettiin menetelmiä norpan pesinnän turvaamiseksi leutoina talvina. Menestyksekkääksi osoittautui apukinosten kolaaminen ennen pesinnän alkamista, jos lunta ei ollut luonnostaan kinostunut riittävästi.

Hankkeessa kehitettiin vapaaehtoisten verkostoa, jonka avulla on mahdollista tehdä apukinoksia lyhyessä ajassa koko Saimaan alueelle. Hankkeen aikana niitä kolattiin kaikkiaan yli 1 000 ja mukana oli yhteensä yli 300 vapaaehtoista. Tulokset puhuvat puolestaan: 75 % apukinoksista on ollut norpan käytössä ja yli 70 % näiden viiden vuoden aikana havaituista kuuteista on syntynyt apukinoksiin.

MIINA AUTTILA

VUOSITTAISESTA LUMI-TILANTEESTA riippuen apukinoksia kasattiin joko osalle Saimaata tai kattavasti koko saimaannorpan lisääntymisalueelle.

MIINA AUTTILA

UEF / SAIMAANNORPPATUTKIMUS

VÄHÄLUMISENA TALVENA norppa ei löydä kestäviä luonnonkinoksia pesintään. Hankkeessa kokeiltiin keinopesien rakentamista mm. ruokolyhteistä.

TERTUN ELINAIKANA Saimaan lumiolosuhteet ovat muuttuneet, eikä luonnollisia kinoksia synny enää yhtä varmasti kuin aiemmin. Terttu rohkaistui kokeilemaan apukinoksen ja järviruo'osta kasatun keinopesän yhdistelmää v. 2017 ja synnytti sinne kuutin.

Lumesta kolattujen apukinosten ohella kokeiltiin myös kahdenlaisia keinopesiä: turvelevyistä koottuja kelluvarakenteisia keinopesiä sekä ruokolyhteistä jäälle kasattuja keinopesiä. Kehitystyö on ollut tuloksekasta: Talvella 2017 kelluvasta turvepestä löytyi norpan hengitysavantoja ja ruokolyhteistä kasatun keinopesän ja apukinoksen yhdistelmään syntyi kuutti! Vuonna 2018 ensimmäinen kuutti syntyi kelluvaan turvepesään.

Liikkumisen ohjausta pesärauhan turvaamiseksi

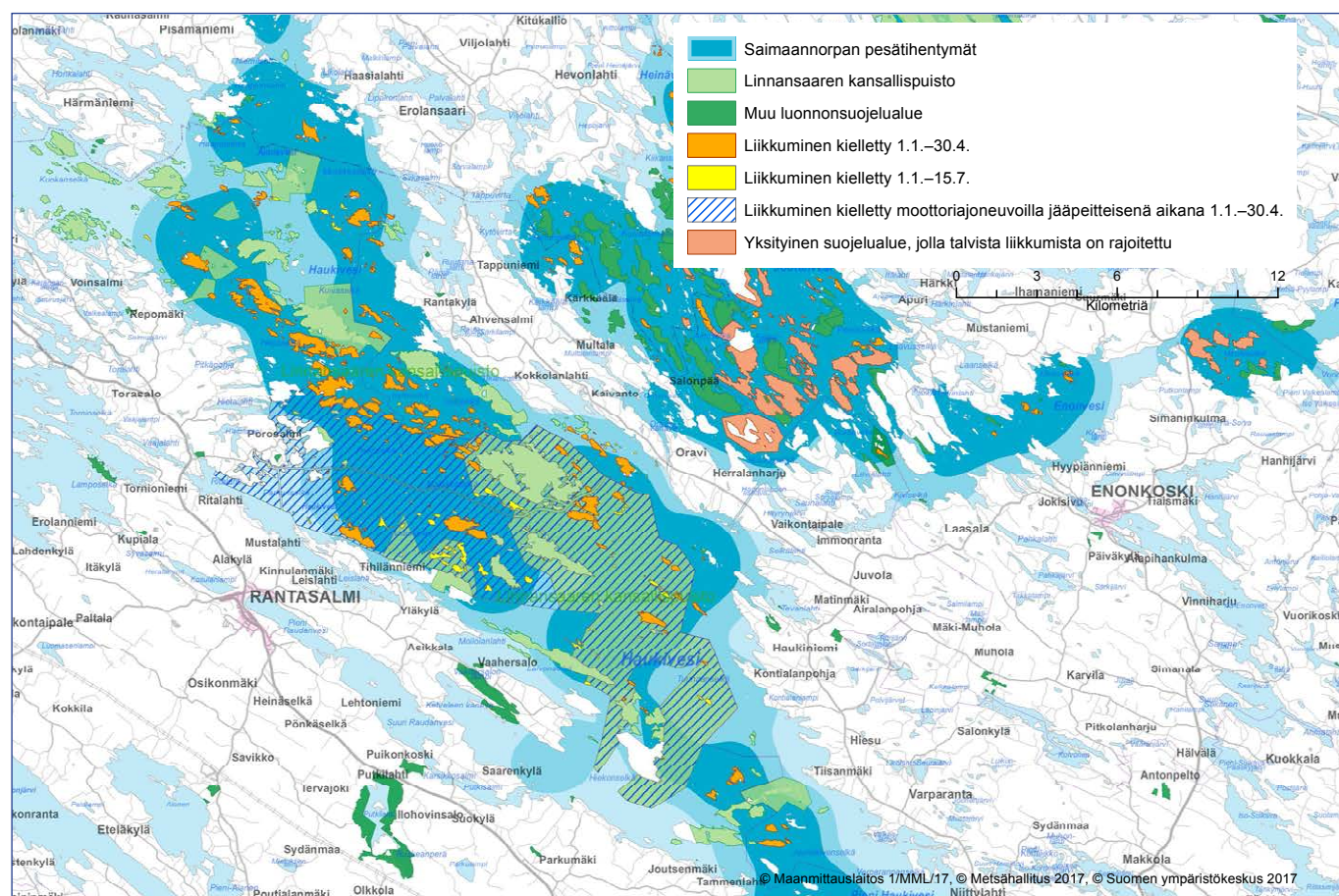
Saimaannorppa on herkimmillään häiriölle kevättalvella, kun emot imetävät kuutteja lumipesien suojassa. Pesän ulkopuolelta kantautuvat äänet saavat norpan pakenemaan pesässä

olevasta avannosta veteen. Toistuvat pakosukellukset häiritsevät imetystä ja aiheuttavat stressiä, mikä pahimmillaan voi johtaa kuutin kuolemaan.

Saimaan rannoilla on yhä enemmän ympärivuotista asutusta, mikä lisää myös talviaikaista liikkumista norpan pesimäalueella. Kulkureittinsä ja -välineensä oikein valitsemalla voi vähentää merkittävästi norpalle aiheutuvaa häiriötä. Hankkeessa tuotettiin runsaasti viestintämateriaalia, jotta jäällä kulkijat osaisivat välttää tarpeetonta liikkumista saimaannorpan tärkeimmillä pesimäalueilla: videot, vinkkilistat ja kartat on laitettu jakoon nettisivuille ja sosiaaliseen mediaan. Tuotettua aineistoa hyödynnetään myös hankkeen päättymisen jälkeen.

Saimaannorpan pesinnän kannalta erityisen herkällä vesialueilla talviaikaista moottoriliikennettä voidaan rajoittaa ja suojelualueille asettaa liikkumisrajoituksia. Hankkeen aikana lisättiin olemassa olevien suojelualueiden ja rajoitusalueiden maastomerkintää.

VUOSITTAISESTA PESÄLASKEN-NASTA kertynyttä pesien sijaintitietoa hyödyntäen hankkeessa toteutettiin paikkatietoanalyysi kuvaamaan Saimaan eri osien merkitystä saimaannorpan pesimäalueina. Analyysin pohjalta pesätihentymistä laadittiin opaskartat Saimaan eri alueille. Ne osoittavat alueet, joilla saimaannorpan pesiä on tiheimmin ja joilla talvella liikuttaessa riski häiritä norpan pesintää on suurin.

Kevät on karvanvaihdon aikaa

Tutkimustietoa parhaiden suojelukeinojen löytämiseksi

Jotta saimaannorpan suojelutoimet osataan kohdentaa oikein, tarvitaan laadukasta, ajantasaista tutkimustietoa ja seuranta norpan elintavoista, elinalueesta, sekä lajia uhkaavista tekijöistä. Maastossa tapahtuva tutkimus on luvanvaraista ja se on toteutettava niin, että häiriötä saimaannorpalle aiheutuu mahdollisimman vähän.

Saimaannorppa-LIFE -hankkeessa uutta tietoa tuotettiin monipuolisesti. Vastasyntyneiden kuuttien

selviytymistä ja niitä uhkaavia häiriötekijöitä tutkittiin norpan pesien läheisyyteen sijoitettujen riistakameroiden avulla. Telemetriaseurannoin kartoitettiin saimaannorppanaaraiden pesimäaikaista liikkumista. Vuosittainen pesälaskenta on saimaannorppakannan koon arvioinnin perusta, jonka tarkkuutta pystyttiin parantamaan pesäpaikkasukellusten avulla. Lisäksi tutkimuksin selvitettiin mm. vapaa-ajankalastuksen muotoja saimaannorpan elinalueilla sekä norpan suojeleluun kohdistuvan asenneilmapiirin historiallista ja hankkeen aikaista kehitystä.

Opastusta vesillä liikkujille

Aikuisten saimaannorppien karvanvaihto aika on toukokuusta kesäkuun alkupuolelle. Silloin ne makailevat rantakivillä jopa ympäri vuorokauden. Tällöin norppa on helpoin havaita, minkä vuoksi toukokuu on vilkasta aikaa norpankatseluretkiä järjestäville yrittäjille. Hankkeessa tehtiin yhteistyötä matkailuyrittäjien kanssa kestävästä luontomatkailun kehittämiseksi. Videoin ja esittein ohjattiin niin matkailijoita kuin paikallisiakin ottamaan norppa huomioon keväällä Saimaalla veneillessään.

”Tässä kun mie nyt ihan hiiskumatta kuivattelen turkkia, niin mahtaisko nuo ymmärtää pysyä kauempana...”

Kesällä kuutit opettelevat itsenäistä elämää

Uusia menetelmiä turvallisempaan kalastukseen

Kalanpyydykseen takertuminen on merkittävin yksittäinen saimaannorppan ennenaikainen kuolinsyy, johon voidaan vaikuttaa. Pyrkimys vähentää pyydyskuolemia olikin yksi Saimaannorppa-LIFE -hankkeen tärkeimpiä tavoitteita ja ongelmaan tartuttiin monin erilaisin toimin.

Hankkeen aikana kymmenet osakaskunnat solmivat sopimuksen verkkokalastuksen rajoittamisesta alueellaan. Sopimusalueita täyden-

tämään valtioneuvosto antoi asetuksen, jolla verkkokalastusta Saimaalla rajoitetaan 15.4.–30.6. Asetuksessa osoitetulla alueella myös muiden norpalle kaikista vaarallisimpien kalanpyydysten käyttö on kielletty ympäri vuoden. Kalastusrajoitusalueiden määrittelyssä on hyödynnetty telemetriatutkimuksesta saatuja liikkumistietoja.

Kotitarvekalastuksella on Suomessa pitkät perinteet, joten sen rajoittaminen Saimaalla norppansuojelun vuoksi aiheuttaa keskustelua. Hankkeessa panostettiin viestintään ja rohkaistiin

kalastajia narraamaan kalaa norpalle turvallisina keinoin, vaarallisten verkkojen sijaan vaikkapa nielurajoittimella varustetulla katiskalla. Ilman verkkoja kalastamiseen kannustettiin norppaystävällisen kalastajan diplomilla. Hankkeen turvin Saimaalle palkattiin erävalvoja jakamaan tietoa norpalle turvallisesta kalastuksesta ja valvomaan pyydysten laillisuutta. Yhteistyössä ammattikalastajien kanssa luotiin estokaltereilla varustettu, suomukalaa pyytävä rysä, jonka ansiosta ammattimainen rysäkalastus on avovesikaudella mahdollista norppaa vaarantamatta.

W-KUVA

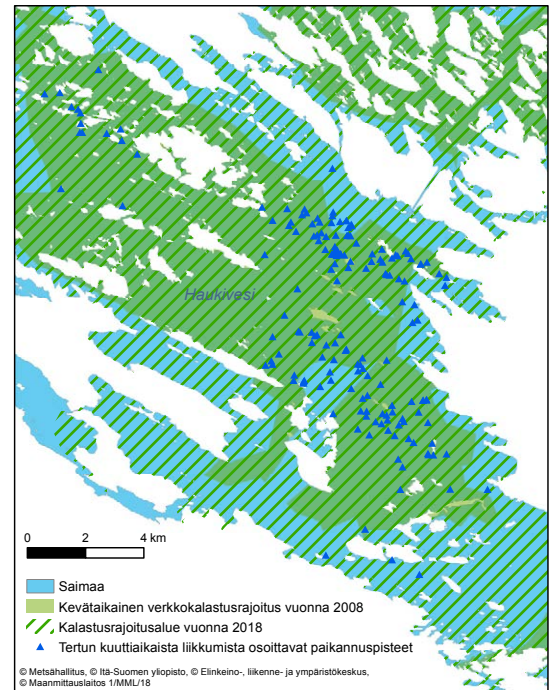

VAIHDA VERKOT katiskaan -tempauksissa vaihdettiin yhteensä yli 500 kalastajien tuomaa verkkoa norppaturvalliseen katiskaan.

KUVAT: SAARA LAVI

KATISKA ON norpalle turvallinen, kun sen nielu ei venyttämälläkään avaudu yli 15 cm levyiseksi. Nielurajoittimeksi sopii vaikka nippuside.

HAUKIVEDELLÄ VUONNA 2008 syntynyt Terttu osallistui syntymävuonnaan tutkimukseen, jossa selvitettiin kuuttien liikkumista mm. kalastusrajoitusalueiden määrittämiseksi. Kuuttien liikkumisalueiden laajuus yllätti tutkijatkin. Kartassa näkyy pisteinä Tertun paikannuksia tutkimusjakson aikana.

NORPPARISTEILYILLÄ JA -leireillä lapset ja nuoret tutustuivat saimaan-norpan elämään.

Norppalähettiläitä ja kesäleirejä

Saimaannorpan suojele riippuu paljon yksittäisten ihmisten toiminnasta. Niinpä tärkeäksi osaksi Saimaannorppa-LIFE-hanketta nostettiin monipuolinen viestintä norpasta, sen elintavoista ja suo-jelutarpeista. Paikallisille ja va-paa-ajan asukkaille haluttiin kertoa, kuinka norpan voi ottaa huomioon Saimaalla kalastaessaan tai pesimä- ja karvanvaihtoaikaan liikkuaan. Tietoa välitettiin mm. erilaisten kampanjoiden ja tapahtumien sekä perinteisen ja sosiaalisen median kautta. Noin 4 000 taloudelle, jotka

KAUPALLISEN KALASTUKSEN tarpeisiin hankkeessa kehitettiin aivan uusi, norppaturvallinen rysämalli.

omistavat rantamökin tai asuvat saimannorpan tärkeimmillä pesimä-alueilla, lähetettiin aiheesta kertova kirje suoraan kotiin.

Koululaisille suunnatut tapahtumat ja kampanjat tavoittivat yhteensä yli 10 000 lasta Saimaan alueella. Norppalähettiläät kiersivät kouluissa, kesätapahtumissa ja markkinoilla. Leireillä, työpajoissa ja Linnansaaren kansallispuistoon suuntaavilla risteilyillä lapset ja nuoret tutustuivat norpan kotivesiin ja sen elintapoihin. Saimaan kuutti ja lumiukko -satukirjan avulla pienemmätkin lapset voivat tutustua norpan elämään.

SAIMAAN LUONTO- ja kulttuurikeskus Riihisaareen Savonlinnassa valmistui uusi, Saimaan luonnosta ja saimaanorpan suo-jelun menestystarinasta kertova näyttely.

Syksyllä Saimaan rannat hiljenevät

Rakentamisen ohjausta ja uusia suojelualueita

Saimaan ranta-alueiden maankäytön suunnittelulla voidaan merkittävästi vähentää saimaannorppaan kohdistuvaa häiriötä ja helpottaa norpan paluuta entisille lisääntymisalueilleen.

Hankkeessa laadittu ohje auttaa Saimaan kuntia ottamaan huomioon norpan pesimäalueet maankäytön suunnittelussa ja rakentamisen luvittamisessa. Kahdelle luonnonsuojelualueelle laadittiin

hoito- ja käyttösuunnitelmat, joilla sovitetaan yhteen saimaannorpan suojelun ja alueiden muun käytön, kuten virkistyskäytön tarpeita. Viidelle valtion luonnonsuojelualueelle annettiin liikkumista ja muuta toimintaa ohjaava järjestyssääntö. Suojelu- ja rajoitusalueiden maastomerkinä parannettiin niin valtion kuin yksityisilläkin suojelualueilla.

Saimaannorppa-LIFE teki mahdolliseksi myös uusien suojelualueiden hankinnan. Olemassa oleviin suojelualueisiin liitettiin yhteensä 710 ha vesialueita, saaria ja luotoja Puumalan Katosselällä ja Lietvedellä sekä Savonlinnan Pihlajavedellä.

SIRPA PELTONEN

PASI RYHÄNEN

Vuoden päätteeksi - hankkeen päätteeksi

Saimaannorpan tulevaisuus rakennetaan nyt

Pitkäjärteisten suojelutoimien ansiosta saimaannorppakannan koko on saatu käännettyä hitaaseen kasvuun. Saimaannorppa-LIFE -hankkeen aikana norppien määrä on kasvanut n. 310 yksilöstä n. 370 yksilöön. Juuri nyt saimaannorpan elämä näyttää valoisammalta kuin pitkään aikaan, mutta lajin säilyminen Saimaalla edellyttää toimia myös jatkossa. Sukupuuton uhka on edelleen merkittävä.

Ilmastonmuutoksen edetessä yhä useammin toistuvat lauhat ja vähälumiset talvet heikentävät saimaannorpan pesimäolosuhteita ja luovat tarpeen apukinosten ja keinopesien tekoon. Eteen tuleviin heikkoihin lumitalviin on nyt kuitenkin löydetty ratkaisuja ja pesinnän onnistumista pystytään auttamaan LIFE-hankkeessa luotujen keinojen ja verkostojen avulla. Erityisesti lumettomien talvien varalle tehtävien keinopesien kehitystyön jatkaminen on tarpeellista.

Hajanainen ja pieni kanta vaikeuttaa saimaannorpan lisääntymistä ja hidastaa lajin palaamista entisille elinalueilleen. Saimaan reuna-alueilla, joilta norppa ehti vuosikymmenten kuluessa kadota, paikalliset ihmiset ovat kannan palatessa uuden tilanteen edessä: norpan takaisintulo edellyttää perinteisen elämänmenon, lisääntyvän talvimatkailun, va-

TASAVALLAN PRESIDENTIN KANSLIA

KEVÄÄLLÄ 2018 myös Tasavallan presidentti osallistui pesälaskentaan; Saimaannorpan suojelusta on tullut koko Suomen asia.

paa-ajan liikkumisen ja kalastuksen yhteensovittamista lajia turvaavien suojelutoimien kanssa. Paikallisten osallistaminen toimien suunnitteluun ja päätöksentekoon on tärkeää.

Halu suojella ja turvata saimaannorpan tulevaisuus on kuitenkin vahva. Hankkeessa toteutetun kyselyn mukaan 96 % Saimaan alueen asukkaista pitää norpan suojelua erittäin tai melko tärkeänä. Huikeana esimerkkinä yhteisestä suojelutahdosta on

yli 450 vapaaehtoisen joukko, joka Saimaannorppa-LIFE -hankkeen aikana on osallistunut työhön saimaannorpan hyväksi mm. apukinoksia kolaamalla ja pesälaskentaan osallistumalla. Lukuisat osakaskunnat ovat vapaaehtoisesti rajoittaneet verkkokalastusta alueillaan ja iso joukko kalastajia on halunnut jättää verkot naulaan norppa-alueilla. Yhdessä toimien varmistetaan, että norppa sukkeltelee Saimaassa myös tulevaisuudessa!

”Toivottavasti ensi vuonna tulee kunnon talvi ja korkeat nietokset. Vaikka kyllähän sitä paremman puutteessa kasvattaa kuuttinsa ihmisenkin kasaamassa kinoksessa.”

Saimaannorppa-life -hankkeen saavutuksia

- Hankkeessa tuotettua uutta tutkimustietoa hyödynnettiin ympäristöministeriön johtamassa saimaannorppan suojelun strategian ja toimenpideohjelman sekä kalastusrajoitusasetuksen päivityksessä.
- Yli 4 000 Saimaalla rantarakennuksen omistavaa sai kotiin lähetettynä tietoa saimaannorpasta ja sen huomioon ottamisesta eri vuodenaikoina.
- Saimaalta hankittiin n. 710 hehtaaria uusia suojelualueita.
- Kahdelle Natura 2000-alueelle laadittiin hoito- ja käyttösuunnitelma.
- Suojelualueiden ja niiden liikkumisrajoitusalueiden maastomerkintää parannettiin.
- Saimaannorppan pesimäolosuhteiden parantamiseksi kolattiin yhteensä 1 000 apukinosta, joita yli 260 kuuttia käytti suojanaan.
- Vähälumisia talvia varten kehitettiin keinopesiä, joista molempiin kokeilussa olleisiin malleihin syntyi kuutti.
- Sukellukset saimaannorppan pesäpaikoilla tarkensivat vuosittaista kannanarviointia merkittävästi.
- Yli 450 vapaaehtoista osallistui työhön saimaannorppan hyväksi mm. apukinoksia kolaamalla ja pesälaskentaan osallistumalla.
- Saimaalle kehitettiin uusi, norppalle turvallinen, suomukalan ammattikalastukseen soveltuva rysämalli.
- Kotitarvekalastajille suunnatussa kampanjassa vaihdettiin yli 500 kalaverkkoa norppalle turvalliseen katiskaan.
- Vanhan katiskan norppaturvalliseksi muuttavia nielurajoittimia jaettiin yli 3 000 kpl.

RAISA TIILIKAINEN

- Norppaystävällisen kalastajan diplomi myönnettiin yli 500 kalastajalle.
- Kesätapahtumissa kiertäneet norppalähettiläät tapasivat ja keskustelivat n. 7 000 ihmisen kanssa saimaannorppasta ja sen suojelusta.
- Saimaalle palkattiin erävalvoja jakamaan tietoa saimaannorppalle turallisesta kalastuksesta ja valvomaan mm. kalastusvälineiden lainmukaisuutta.
- Norppaleireille osallistui yli 80 lasta.
- Koulunorppalähettiläät vierailivat n. 120 koulussa ja pitivät norppa-aiheisen oppitunnin yli 200:lle 3–4 -luokkalaisten ryhmälle.
- Saimaan luontoa ja saimaannorppan suojelun menestystarinaa esittelemään avattiin uusi näyttely Savonlinnan Riihisaareen.
- Saimaannorppan pesimärauhan ja karvanvaihtajan tärkeyttä tuotiin esille julkaisemalla yleisjaisia ohjeita, esitteitä ja some-videoita.
- Saimaannorppan vuosi -hankesivua seurasi Facebookissa yli 1 400 ihmistä.

